

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Δ/ΝΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ
ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ, ΠΡΟΛΗΨΗΣ & ΑΝΤ/ΣΗΣ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ & ΛΟΙΠΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ

Πληροφορίες: Ν. Πατσιώτη
Ταχ. Δ/ση: Ευαγγελιστρίας 2, Αθήνα 10563
Τηλέφωνο: 2131510140
FAX: 2131510935
Email: npatsioti@gscp.gr

Αθήνα, 20 Μαρτίου 2013
Αριθμ. Πρωτ. 1498

ΠΡΟΣ: 1. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της χώρας
Διευθύνσεις Πολιτικής Προστασίας
2. Περιφέρειες της χώρας
Διευθύνσεις Πολιτικής Προστασίας

ΚΟΙΝ: 1. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της χώρας
Γραφεία κ. Γενικών Γραμματέων
2. Περιφέρειες της χώρας
Γραφεία κ. Περιφερειάρχων

Θέμα: Ισχύον θεσμικό πλαίσιο όσον αφορά την ατμοσφαιρική ρύπανση

- Σχετ.:**
1. Το υπ' αριθμ. 3079/17.04.2008 έγγραφό μας
 2. ΚΥΑ ΗΠ.14122/549/Ε.103/2011 (ΦΕΚ 488Β) «Μέτρα για τη βελτίωση της ποιότητας της ατμόσφαιρας, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/50/ΕΚ...»
 3. ΚΥΑ 22306/1075/Ε103/2007 (ΦΕΚ 920Β) «Καθορισμός τιμών – στόχων και ορίων εκτίμησης των συγκεντρώσεων του αρσενικού, του καδμίου, του υδραργύρου, του νικελίου και των πολυκυκλικών αρωματικών υδρογονανθράκων στον ατμοσφαιρικό αέρα, σε συμμόρφωση...»
 4. ΚΥΑ 11824/1993 (ΦΕΚ 369Β) «Έκτακτα μέτρα για την αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην περιοχή της Πρωτεύουσας»
 5. Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87Α) «Νέα αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης»

Με το 1 σχετικό μας έγγραφο σας είχαμε διαβιβάσει ενημερωτικό φάκελο σχετικά με τις αρμοδιότητες των φορέων σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο για την παρακολούθηση και την αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής και θαλάσσιας ρύπανσης, στα πλαίσια του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας «Ξενοκράτης».

Μετά όμως την έκδοση της ΚΥΑ ΗΠ.14122/549/Ε.103/2011 (σχετικό 2), με την οποία αναθεωρείται το θεσμικό πλαίσιο όσον αφορά την ατμοσφαιρική ρύπανση, ο ανωτέρω ενημερωτικός φάκελος παύει να ισχύει.

Στα πλαίσια αυτά θεωρούμε σκόπιμο να σας ενημερώσουμε για τα βασικά σημεία του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου, από πλευράς πολιτικής προστασίας.

Διευκρινίζεται ότι ο ρόλος των Διευθύνσεων Πολιτικής Προστασίας σε θέματα ατμοσφαιρικής ρύπανσης, όπως προκύπτει άλλωστε από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο,

είναι υποστηρικτικός, ενώ ο κύριος ρόλος ανήκει στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής και τις αρμόδιες για θέματα περιβαλλοντικής πολιτικής και ποιότητας περιβάλλοντος υπηρεσίες των Περιφερειών, όπως αυτές προβλέπονται στο άρθρο 186, παράγραφος ΣΤ, του Ν. 3852/2010.

Σημειώνουμε τα εξής:

- Με την ΚΥΑ ΗΠ.14122/549/Ε.103/2011 (σχετικό 2):

1. Ορίζονται εκ νέου οι έννοιες:
 - i. *Οριακή Τιμή*, ένα επίπεδο καθοριζόμενο βάσει επιστημονικών γνώσεων, με σκοπό να αποφεύγονται, να προλαμβάνονται ή να μειώνονται οι επιβλαβείς επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία ή/και στο σύνολο του περιβάλλοντος, το οποίο πρέπει να επιτευχθεί εντός δεδομένης προθεσμίας χωρίς εν συνεχεία υπερβάσεις.
 - ii. *Κρίσιμο Επίπεδο*, ένα επίπεδο καθοριζόμενο βάσει επιστημονικών γνώσεων, η υπέρβαση του οποίου ενδέχεται να συνεπάγεται άμεσες αρνητικές επιπτώσεις για ορισμένους υποδοχείς όπως τα δέντρα, άλλα φυτά ή τα φυσικά οικοσυστήματα, όχι όμως και για τον άνθρωπο.
 - iii. *Περιθώριο Ανοχής*, το ποσοστό της οριακής τιμής κατά το οποίο επιτρέπεται να γίνεται υπέρβαση της σύμφωνα με τους όρους της ΚΥΑ ΗΠ.14122/549/Ε.103/2011.
 - iv. *Σχέδια για την ποιότητα του αέρα*, τα σχέδια που ορίζουν μέτρα για την επίτευξη των οριακών τιμών ή των τιμών στόχων.
 - v. *Όριο Συναγερμού*, το επίπεδο πέραν του οποίου υπάρχει κίνδυνος για την ανθρώπινη υγεία του πληθυσμού εν γένει ύστερα από σύντομη έκθεση και κατά τη διαπίστωση του οποίου πρέπει να ληφθούν άμεσα μέτρα.
 - vi. *Όριο Ενημέρωσης*, το επίπεδο πέραν του οποίου η βραχύχρονη έκθεση εγκυμονεί για ιδιαίτερα ευαίσθητες ομάδες του πληθυσμού, κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία με αποτέλεσμα να καθίσταται απαραίτητη η άμεση και κατάλληλη πληροφόρηση.
2. Η Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής, οι αρμόδιες για θέματα περιβαλλοντικής πολιτικής και ποιότητας περιβάλλοντος υπηρεσίες των Περιφερειών καθώς και τα κατά περίπτωση συναρμόδια Υπουργεία και οι αντίστοιχες υπηρεσίες των Περιφερειών είναι οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση των εξής γενικών στόχων:

- i. Προσδιορισμός και καθορισμός των στόχων για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα, ώστε να αποφεύγονται, να προλαμβάνονται ή να μειώνονται οι επιβλαβείς επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και στο σύνολο του περιβάλλοντος.
 - ii. Εκτίμηση ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα βάσει κοινών μεθόδων και κριτηρίων.
 - iii. Συγκέντρωση πληροφοριών όσον αφορά την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα, ώστε να διευκολυνθεί η καταπολέμηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και των οχλήσεων καθώς και η παρακολούθηση των μακροπρόθεσμων τάσεων και βελτιώσεων που προκύπτουν από τα εθνικά και κοινοτικά μέτρα.
 - iv. Εξασφάλιση της διάθεσης των πληροφοριών σχετικά με την ποιότητα του αέρα στο κοινό.
 - v. Διατήρηση της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα, όταν είναι καλή, και τη βελτίωση της στις άλλες περιπτώσεις.
 - vi. Προαγωγή μεγαλύτερης συνεργασίας με τα άλλα κράτη-μέλη της ΕΕ σε ότι αφορά τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.
3. Όταν παρατηρείται υπέρβαση του ορίου ενημέρωσης ή οιοδήποτε των ορίων συναγερμού, οι αρμόδιες για θέματα περιβαλλοντικής πολιτικής και ποιότητας περιβάλλοντος υπηρεσίες των Περιφερειών οφείλουν να μεριμνούν για την ενημέρωση του κοινού μέσω του ραδιοφώνου, της τηλεόρασης, των εφημερίδων ή του διαδικτύου.

Για την Περιφέρεια Αττικής την αρμοδιότητα έχει το ΥΠΕΚΑ, με την επιφύλαξη του άρθρου 210 του Ν. 3852/2010.

Στους Πίνακες 1, 2 & 3 του Παραρτήματος του παρόντος εγγράφου δίνονται οι οριακές τιμές των ρύπων.

4. Ορίζονται δύο είδη σχεδίων:
- i. Τα σχέδια για την ποιότητα του αέρα τα οποία εκπονούνται από τη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής, τις αρμόδιες για θέματα περιβαλλοντικής πολιτικής και ποιότητας περιβάλλοντος υπηρεσίες των Περιφερειών καθώς και τα κατά περίπτωση συναρμόδια Υπουργεία και τις αντίστοιχες υπηρεσίες των Περιφερειών, όταν, σε συγκεκριμένες ζώνες ή οικισμούς, τα επίπεδα των ρύπων υπερβαίνουν κάθε οριακή τιμή ή τιμή στόχο καθώς και κάθε

αντίστοιχο περιθώριο ανοχής, προκειμένου να επιτευχθούν οι αντίστοιχες οριακές τιμές ή οι τιμές στόχοι.

ii. Τα σχέδια βραχυπρόθεσμης δράσης τα οποία εκπονούνται από αρμόδιες για θέματα περιβαλλοντικής πολιτικής και ποιότητας περιβάλλοντος υπηρεσίες των Περιφερειών, όταν σε μια ζώνη ή έναν οικισμό, υπάρχει κίνδυνος τα επίπεδα των ρύπων να υπερβαίνουν ένα ή περισσότερα από τα όρια συναγερμού. Τα σχέδια βραχυπρόθεσμης δράσης μπορούν να προβλέπουν τη λήψη ουσιαστικών μέτρων για τον έλεγχο και τη διακοπή δραστηριοτήτων οι οποίες συμβάλλουν στον κίνδυνο υπέρβασης των αντίστοιχων οριακών τιμών ή τιμών στόχων ή ορίων συναγερμού. Τα σχέδια αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν μέτρα σχετικά με την κυκλοφορία μηχανοκίνητων οχημάτων, τις εργασίες κατασκευών, τα ελλιμενισμένα πλοία και τη χρήση βιομηχανικών εγκαταστάσεων ή προϊόντων και την οικιακή θέρμανση. Τέλος δύναται να εξετάζονται και ειδικές δράσεις που αποσκοπούν στην προστασία ευαίσθητων ομάδων του πληθυσμού.

5. Η κατάλληλη και έγκαιρη ενημέρωση του κοινού και των κατάλληλων οργανώσεων (όπως οι περιβαλλοντικές οργανώσεις, οι οργανώσεις καταναλωτών, οργανώσεις που αντιπροσωπεύουν τα συμφέροντα ευαίσθητων πληθυσμιακών ομάδων, άλλοι αρμόδιοι για την υγεία φορείς και οι σχετικές κλαδικές ομοσπονδίες) όσον αφορά την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα, τυχόν αποφάσεις αναβολής της τήρησης των προθεσμιών, τυχόν απαλλαγές από την υποχρέωση εφαρμογής ορισμένων οριακών τιμών καθώς και τα σχέδια ή προγράμματα για την ποιότητα του αέρα, αποτελεί αρμοδιότητα του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Κλιματικής Αλλαγής με τις αρμόδιες για θέματα περιβαλλοντικής πολιτικής και ποιότητας περιβάλλοντος υπηρεσίες των Περιφερειών και του Υπουργείου Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης με τις αρμόδιες υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας της Περιφέρειας.

- Η ΚΥΑ 22306/1075/Ε103/2007 (σχετικό 3), που αφορά τα όρια των συγκεντρώσεων στον ατμοσφαιρικό αέρα του αρσενικού, του καδμίου, του υδραργύρου, του νικελίου και των πολυκυκλικών αρωματικών υδρογονανθράκων παραμένει σε ισχύ. Οι τιμές – στόχοι που έχουν θεσπιστεί για το αρσενικό, το κάδμιο, το νικέλιο και το βενζο(α)πυρένιο δίνονται στον Πίνακα 4 του Παραρτήματος που επισυνάπτεται του παρόντος εγγράφου.
- Η ΚΥΑ 11824/1993 (σχετικό 4) που αφορά στα έκτακτα μέτρα για την αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην περιοχή της πρωτεύουσας και στα στάδια ενεργειών σε περίπτωση επεισοδίου ατμοσφαιρικής ρύπανσης παραμένει σε ισχύ, πλην όμως

τροποποιούνται οι οριακές τιμές των ρύπων στους οποίους αναφέρεται. Οι ρύποι αυτοί είναι το διοξείδιο του θείου, το διοξείδιο του αζώτου, ο καπνός, το μονοξείδιο του άνθρακα και το όζον. Από την ανωτέρω ΚΥΑ κρίνεται σκόπιμο να αναφερθούν τα κυριότερα σημεία:

1. Ορίζονται οι εξής βασικές έννοιες:
 - i. *Επεισόδιο ατμοσφαιρικής ρύπανσης* είναι η περίπτωση κατά την οποία οι τιμές της συγκέντρωσης των ρύπων έχουν πλησιάσει σε επίπεδα τέτοια που μπορεί να είναι άμεσα επικίνδυνες για την υγεία ευαίσθητων ομάδων πληθυσμού.
 - ii. *Μετεωρολογική πρόβλεψη* είναι η πρόβλεψη των ατμοσφαιρικών συνθηκών που παγιδεύουν ή όχι τη ρύπανση και επιδεικνύουν ή όχι τις υφιστάμενες συνθήκες. Η πρόβλεψη αυτή γίνεται από την Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία.
2. Σε περίπτωση επεισοδίου ρύπανσης καθιερώνονται τα εξής στάδια ενεργειών:
 - i. Στάδιο προειδοποίησης
 - ii. Στάδιο εφαρμογής έκτακτων μέτρων α' βαθμίδας
 - iii. Στάδιο εφαρμογής έκτακτων μέτρων β' βαθμίδας
3. Η έναρξη και η λήξη των διαφόρων σταδίων γίνεται με ανακοίνωση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ενώ η διάρκεια ισχύος τους εξαρτάται από την προβλεπόμενη εξέλιξη των μετεωρολογικών συνθηκών, των τιμών ρύπανσης και τη λειτουργία των πηγών αυτής.
4. Τα μέτρα που λαμβάνονται σε καθένα από τα στάδια είναι:

ΣΤΑΔΙΟ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗΣ

- Ενημέρωση των αρμόδιων κρατικών αρχών και φορέων που έχουν σχέση με τη λήψη μέτρων των επόμενων σταδίων για να βρίσκονται σε ετοιμότητα
- Απαγόρευση κάθε ανοικτής φωτιάς, της λειτουργίας αποτεφρωτικών κλιβάνων και του εκκαπνισμού εστιών καύσεων
- Συστάσεις προς το κοινό ανάλογα με το είδος του επεισοδίου

ΣΤΑΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΜΕΤΡΩΝ Α' ΒΑΘΜΙΔΑΣ

- Μέτρα περιορισμού της κυκλοφορίας των αυτοκινήτων
- Μέτρα περιορισμού της βιομηχανίας – βιοτεχνίας
- Μέτρα περιορισμού εστιών καύσης κτιρίων

ΣΤΑΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΜΕΤΡΩΝ Β' ΒΑΘΜΙΔΑΣ

- Μέτρα περιορισμού της κυκλοφορίας των αυτοκινήτων

- Μέτρα περιορισμού στη βιομηχανία
- Μέτρα περιορισμού της κεντρικής θέρμανσης

Με βάση τα ανωτέρω και όπως προαναφέρθηκε, δεν προκύπτει κύρια αρμοδιότητα για τις Διευθύνσεις Πολιτικής Προστασίας των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και των Περιφερειών. Συνεπώς, εφόσον αυτό ζητηθεί από τις αρμόδιες αρχές (ΥΠΕΚΑ, αρμόδιες για θέματα περιβαλλοντικής πολιτικής και ποιότητας περιβάλλοντος υπηρεσίες των Περιφερειών), οι ανωτέρω Διευθύνσεις Πολιτικής Προστασίας μπορούν να αναλάβουν υποστηρικτικό ρόλο σε θέματα που σχετίζονται με την ατμοσφαιρική ρύπανση.

Ο Διευθυντής

Φοίβος Θεοδώρου

Συνημμένα: Παράρτημα με Πίνακες 1. Οριακές τιμές εκπομπών για την προστασία της υγείας του ανθρώπου, 2. Οριακή τιμή για τα ΑΣ_{2,5}, 3. Όρια ενημέρωσης και συναγερμού για το O₃, 4. Τιμές – στόχοι για το αρσενικό, το κάδμιο, το νικέλιο και το βενζο(α)πυρένιο

Εσωτερική Διανομή

1. Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα
2. ΚΕΠΠ
3. Τμήμα Σχεδιασμού, Πρόληψης & Αντιμετώπισης Τεχνολογικών & Λοιπών Καταστροφών

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΤΟΥ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

Γιώργος Παπαδόπουλος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ**Πίνακας 1. Οριακές τιμές εκπομπών για την προστασία της υγείας του ανθρώπου (ΚΥΑ ΗΠ.14122/549/Ε.103/2011)**

Περίοδος μέσου όρου	Οριακή τιμή	Περιθώριο ανοχής
Διοξείδιο του θείου Όριο συναγερμού 500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$		
1 ώρα	350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ δεν πρέπει να υπερβαίνεται περισσότερο από 24 φορές σε ένα ημερολογιακό έτος	150 mg/m^3 (43%)
1 ημέρα	125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ δεν πρέπει να υπερβαίνεται περισσότερο από 3 φορές σε ένα ημερολογιακό έτος	Ουδέν
Διοξείδιο του αζώτου Όριο συναγερμού 400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$		
1 ώρα	200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, δεν πρέπει να υπερβαίνεται περισσότερο από 18 φορές σε ένα ημερολογιακό έτος	Ουδέν
Ημερολογιακό έτος	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Ουδέν
Βενζόλιο		
Ημερολογιακό έτος	5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Ουδέν
Μονοξείδιο του άνθρακα		
Μέγιστος ημερήσιος μέσος όρος οκταώρου ⁽¹⁾	10 mg/m^3	60%
Μόλυβδος		
Ημερολογιακό έτος	0,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ⁽²⁾	100%
AΣ₁₀		
1 ημέρα	50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ δεν πρέπει να υπερβαίνεται περισσότερο από 35 φορές ανά ημερολογιακό έτος	50%
Ημερολογιακό έτος	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	20%

(1), (2) Διευκρινίσεις δίνονται στο Παράρτημα XI της ΚΥΑ ΗΠ.14122/549/Ε.103/2011

Πίνακας 2. Οριακή τιμή για τα ΑΣ_{2,5} (ΚΥΑ ΗΠ.14122/549/Ε.103/2011)

Περίοδος μέσου όρου	Οριακή Τιμή	Περιθώριο ανοχής
ΣΤΑΔΙΟ 1		
Ημερολογιακό έτος	25 µg/m ³	20% κατά τις 11/06/2008 μειούμενο έως την 1 ^η του επόμενου Ιανουαρίου και εν συνεχεία ανά εφεξής δωδεκάμηνο κατά ίσα ετήσια ποσοστά ώστε να καταλήξει 0% έως την 1 ^η Ιανουαρίου 2015
ΣΤΑΔΙΟ 2 Ενδεικτική οριακή τιμή που θα επανεξετασθεί από την Επιτροπή το 2013 υπό το φως περαιτέρω πληροφοριών σχετικά με τις επιδράσεις στην υγεία και το περιβάλλον, του τεχνικώς εφικτού και της εμπειρίας από την τιμή στόχο στα κράτη μέλη.		
Ημερολογιακό έτος	20 µg/m ³	

Πίνακας 3. Όρια ενημέρωσης και συναγερμού για το Ο₃ (ΚΥΑ ΗΠ.14122/549/Ε.103/2011)

Σκοπός	Περίοδος μέσου όρου	Όριο
Ενημέρωση	1 ώρα	180 µg/m ³
Συναγερμός	1 ώρα*	240 µg/m ³

*Η υπέρβαση του ορίου πρέπει να μετράται ή να προβλέπεται για 3 συνεχόμενες ώρες

Πίνακας 4. Τιμές – στόχοι για το αρσενικό, το κάδμιο, το νικέλιο και το βενζο(α)πυρένιο

(ΚΥΑ 22306/1075/Ε103/2007)

Ρύπος	Τιμή – στόχος*
Αρσενικό (As)	6 ng/m ³
Κάδμιο (Cd)	5 ng/m ³
Νικέλιο (Ni)	20 ng/m ³
Βενζο(α)πυρένιο	1 ng/m ³

*Για τη συνολική περιεκτικότητα στο κλάσμα των ΑΣ10 ως μέση τιμή ενός ημερολογιακού έτους